

літки). Прегарний вигляд викликав у буковинців "настрій впевненості, внутрішньої сили. Кожна річ (...) наділена певною образністю. Звідси й зовнішній вигляд буковинця: чи то суворий і величний, чи то невимушено романтичний"¹⁰. Особливе враження завжди справляли великі зібрання буковинців із усіх місцевостей: гір, передгір'їв і рівнин, коли краса кожного типу народної ноші по-своєму виділялася серед інших. Ще й нині старші люди по містечках пам'ятають, яким мальовничим було сходження гуцулів із гір до міста. Таким знаменитим місцем зустрічей між горянами і жителями рівнин була корчма у Сторонці-Путилові, де ще у 40-х роках ХХ століття можна було побачити народний одяг з усіх буковинських місцевостей.

Поважне місце у праці Мірри Костишиної посідає розгляд спільності буковинського народного одягу з убранням суміжних з Буковиною регіонів. Окремі розділи присвячено народній ноші 40–50-х рр. ХХ століття, 60–70-х та 80–90-х років. Також вивчаються впливи буковинського народного убрання на моделювання сучасного одягу. До видання додається багата бібліографія видань про буковинську народну ношу українських, польських, російських, румунських, австрійських, німецьких авторів. Горгаючи розкішні ілюстрації, читачеві мимоволі спадає на думку, як було б добре, якби кожна місцевість України мала подібне дослідження свого одягу. І як це було б

потрібно саме у наш час. "...Зелена моя Буковино, милі мої гори, холодні мої ізвори! Хіба мене рука моя забула б, щоби я вас забув", писав Юрій Федькович. Будемо сподіватися, що і надалі буковинці леліятимуть і берегти будуть свою народну ношу, яка є водночас і спадком незчисленних поколінь їхніх далеких пращурів, і джерелом їхньої внутрішньої сили і гордості, й історичною пам'яткою, й відбитком вічно живої душі нашого народу. Хотілося, аби глибше і повніше далі тривали студії буковинських дослідників і, зокрема, самої Міри Костишиної над народною ношею, охоплюючи одяг кожного села, кожного людського осередку. Адже буковинське народне убрання свідчить, яким глибоко духовним, висококультурним, безмірно талановитим завжди був і є наш народ.

¹ Федькович Ю. Твори в двох томах. — Т. 1. — К., 1960. — С. 42.

² Федькович Ю. Твори в двох томах. — Т. 2. — К., 1960. — С. 123.

³ Франко І. Твори у 50-ти т. — Т. 27. — К., 1980. — С. 155.

^{4–7} Костишина М. Український народний костюм Північної Буковини... — С. 15–17.

⁸ Кобилянська О. Твори в 2-х т. — Т. 2. — К., 1980. — С. 188.

⁹ Федькович Ю. Твори в двох томах. — Т. 2. — С. 7, 122, 11.

¹⁰ Костишина М. Український народний костюм Північної Буковини... — С. 84.

Київ

Надія ПАЗЯК

Щто б не приїхав на Буковину — всіх зачаровує дивосвіт і розмаїття народного давнього і нинішнього місцевого одягу, який експонується в музеях, зустрічається в селах краю, високогірних карпатських поселеннях. У ньому яскраво віддзеркалюється багатолітність етичних і естетичних уподобань буковинців. Келтарі, кожушки, святкові манти, чоловічі капелюхи, сердаки, вишиті сорочки, гуцульські запаски та інше багатомайття одягу синтезує у собі різні аспекти художньої творчості. Вони посідають особливе місце у декоративно-ужитковому мистецтві і небезпідставно привертають пильну увагу етнографів, істориків своєю невичерпною фантазією, самобутністю виготовлення, де в єдине зливаються гармонія, краса, доцільність, естетична вишуканість.

Ще з студентських років народні костюми Північної Буковини зачарували Мірру Василівну Костишину — нині знаного художника-модельєра, кандидата мистецтвознавства, викладача, фахівця з історії та

теорії образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва. Багаторічна праця-захоплення, глибоке і всебічне вивчення традицій, стилів, композиційності, орнаментальності мотивів, особливостей форм увінчалась прекрасною багатоілюстрованою книгою про традиції і сучасність "Український народний костюм Північної Буковини", яку видало Чернівецьке видавництво "Рута".*

Без перебільшення — дослідження унікальне глибиною аналізу, зіставленням і порівняльністю фактів, широкий аспект питань розглядається в книзі комплексно у відповідності з еволюційним розвитком народних традицій, автор переконливо розповідає про виникнення, історію, оновлення буковинського костюма, показує його як джерело художньої ідеї в моделюванні сучасних форм святкового та сценічного вбрання.

Посилаючись на архівні, музейні матеріали, публікації дослідників, ілюструючи видання прикрасами, виявленими під час

ДИВОСВІТ ВБРАННЯ

вивчення пам'яток черняхівської культури, періоду трипільської доби, авторка доводить, що народний костюм Північної Буковини несе на собі відбитки історичних епох, на його становлення впливали кліматичні умови, географічне розташування, взаємозв'язки з сусідніми регіонами.

Широко й зі знанням особливостей і тонкощів йдеться про барвистий і диво-вижно фантастичний костюм буковинських горян. Вони багато в чому схожі з оджею в передгір'ї — Вижницькому, Сторожинецькому, Глибоцькому районах. Дещо відрізняються класичні зразки народного костюма у рівнинних районах.

Український народний костюм Північної Буковини кінця XIX — початку XX століть поряд з яскраво вираженими специфічними художніми особливостями мав багато спільних художньо-стильових рис з костюмами інших місцевостей України. Використовуючи національні набутки інших, буковинці не втрачали своєї самобутності, прийнятливі елементи творчо осмислювали по-новому, формуючи свої художні особливості.

М. В. Костишина всебічно розглядає характерність буковинського народного кос-

тюма у 40–50 роках, розповідає про формування сучасного народного одягу, який сприяє підвищенню національної свідомості, відродженню духовності, прищепленню любові до традицій краю, набутків прелків, їх широкоаспектної минувшини. Читач з цікавістю ознайомиться з традиціями, на прямими, формами моделювання, ескізними зразками та окремими видами сценічного одягу ансамблів "Водограй", "Смерічка", "Червона рута", "Смеречина". Його увагу привернуть ілюстрації в різноманітному одязі танцюристів і солістів Буковинського ансамблю пісні і танцю, таких відомих співаків як С. Ротару, Н. Яремчук, П. Дворський, Я. Солтис...

Книга, яка передусім адресується мистецтвознавцям, етнографам, художникам модельєрам, керівникам фольклорних колективів, викладачам і студентам навчальних художніх закладів, учням, безперечно зацікавить і широке коло читачів, бо М. В. Костишина подарувала оригінальну і цікаву книгу, яка є цінним художнім набутком, джерелом для поглибленого вивчення багатющих традицій наших країн.

Чернівці

Юхим ГУСАР

СТОЛИЦЯ

Столиця народу, столиця землі —
Корона ясної країни;
Її не поставити з жалю і сліз,
А з праці і крові рубінів.
Столицю будують славетні майстри —
Не рік, а важкими віками;
Міняють пісні в дорогі топори,
Легенди — у мрамур і камінь.
Бо почин столиці в народній душі,
В стихії, що вартості творить...
Столицю не знищать хуртовини злі,
Пожежі, ні розрухи воєн.
Док' ласка Всевишнього шедро землі
Дає невідомих героїв.

1941

Іван Ірлявський

СТУСОВА КРИНИЦЯ

Жадливо пив джерельну силу Стус
Із материнської в селі криниці,
Щоб везабарі, вдавшись до Столиці,
Зірвати з горла брежневський мотуз.

Отак черпав із Дону давній рус,
Коли спрагливо-gridні смаглолиці
В степах шукали чистої пивниці,
Що полонецький веселить улус.

Хвала балкам! Німотними ярками
Вони питво народжують із надр,
Яке глинаємо ушерть ковтками.

І переємники вкраїнських ватр,
Могутні духом і хоробрі зроду,
Ростуть синами рідного народу.

Село Рахнівка, 1991 Яр Славутич

ПРАВОБОРОНЦІ

Газдівський сину з томиком Франка,
Зростав ти беркутом на Підкарпатті.
Твоя, Павличку, кована в багатті,
Гряде постава, мудра і струнка.
І вмить Плачинда палко заклика
Усіх байлужих із низів і знаті;
Драчеві змаги, мов мечі крилаті,
Зовуть на подвиги рятівника.
Лунає гук і Дзюби, й Новиченка,
Соборний дзвін Олесея Гончара
Гуде у світ — як заповіт Шевченка.
І знов радіє Київська гора —
Не вмер народ, шаткований дошенту!
Для вас, борці, на ній поставлять монументи.

1988

Яр Славутич